

Skötselplan för naturreservatet Dragtjärn

i Ljusnarsbergs kommun

Stora Kroktjärnen. Foto Kjell Store

Skötselplanen utgör bilaga 3 till reservatsbeslutet. Skötselplanen är upprättad av Kjell Store.

Skötselplan

2018-11-19

Dnr 511-6439-2013

ALLMÄN DEL**Syftet med naturreservatet**

Syftet är att bevara biologisk mångfald, att vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt att skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer.

Områdets naturskogar, myrmarker och andra ingående naturtyper liksom områdets orörda karaktär och dess biologiska mångfald ska bevaras och utvecklas. Inom ramen för bevarandet av områdets naturmiljöer och biologiska mångfald kan lämpliga åtgärder vidtas för att underlätta för friluftslivet. Syftet ska tillgodoses i huvudsak genom att områdets naturtyper med dess flora och fauna utvecklas fritt genom intern dynamik och andra naturliga processer.

Som restaureringsåtgärd med efterföljande fri utveckling kan bränning komma ifråga för utvecklingsmark och arronderingsmarker liksom åtgärder för återställande av den naturgivna hydrologin i vattendrag och våtmarker.

Återkommande bränning kan komma ifråga i naturskog då det motiveras av förekomsten av äldre naturlig brandpåverkan och onaturligt långvarig brandfrist samt specifikt för att gynna vissa brandanknutna arter.

Åtgärder kan komma att vidtas för att eliminera förekomsten av exotiska träd och buskar och invasiva växt- eller djurarter. Borttagande av konkurrerande eller inväxande träd i anslutning till särskilt värdefulla trädindivider eller trädgrupper kan komma ifråga.

Administrativa data

Objektnamn	Dragtjärn
NVR-id	2005666
Skyddsform	Naturreservat
Beslutsdatum	2018-11-19
Län	Örebro län
Kommun	Ljusnarsbergs kommun
Läge	8 km öster om Kopparberg
Fastigheter	Lindesberg Gränseskogen 1:2 Lindesberg Klotskogen 1:2 Ljusnarsberg Ängesgården 1:15 Ljusnarsberg Laggårbo 1:18
Arealer	Totalt 392 ha, prod skogsm 310 ha, skogliga impediment 36 ha, vatten 30 ha, våtmark 16 ha

Naturförhållanden

Naturreseptatet utgörs av barrskog på långsträckt bergrygg som i NO övergår i skog-myrrnosaik. Området ingår i ett kluster av barrskogar i norra ländselen med höga naturvärden som i sin tur ligger i en av länets värdeatrakter.

Skogen består till stora delar av naturskogsartad barrblandskog. Fläckvis finns inslag av lövträd, huvudsakligen björk och asp. Vissa bestånd har lövbrännekaraktär. Terrängen är kuperad och omväxlande med inslag av myrar, både små och stora. Här och var finns spår av forna skogsbränder i form av gamla brandstubbar. Vidare finns inslag av blocksamlingar och stora stenblock. Tillgången på död ved är varierande. I de relativt lågproduktiva och talldominerade bestånden i skog-myrrnosaiken finns sparsamt med död ved medan det i grandominerade och mer produktiva bestånd och i sumpskogarna finns mycket gott om död ved. Här utgörs den döda veden av granlångor i varierande nedbrytningsstadier och dimensioner.

Sandån utgör Dragtjärnsområdets NO-gräns. 13 sjöar av varierande storlek ingår i området. Den största är Stora Kroktjärnen i vilken det finns ett par öar beväxna med barnaturskog.

Historisk markanvändning

Området utgörs på Häradskarta och 50-tals ekonomen av barrskog. Terrängen är starkt kuperad och blockrik med inslag av myrar, sumpskogar, småtjärnar och sjöar. Stora delar av området är lite påverkat av modernt skogsbruk jämfört med vad som är normalfallet i Bergslagen. Skogsbruk har i huvudsak pågått i de terrängavsnitt som varit mest lättillgängliga och har innan 1950-tal i huvudsak bestått av vedtäkt och enstaka dimensionsavverkningar av tall. Detta har medfört att intensiteten i markanvändningen är varierande i omfattning. I huvudsak torde kolvedhuggning vara den största historiska påverkan i området. Detta syns framförallt idag på de talrika kolbottnarna som finns spridda i området.

Prioriterade bevarandevärden

Området uppvisar en variation av tämligen opåverkade naturtyper som är typiska för länets nordliga barrskogar. Stora delar utgörs av naturskogsartad barrskog med inslag av historiska brandstubbar från tidigare skogsbränder. Inslag av äldre fuktigare och mossrika barrskogar med lång kontinuitet finns. På mindre öar och uddar i de talrika tjärnarna finns både inslag av tydligt brandpräglad tallskog och grannaturskog. Exempel på signalarter och rödlisade kryptogamer funna i området är doftskinn (NT), sprickporing (VU), gräddticka (VU), ullticka (NT), gränsticka (NT) och talticka (NT). Gammelgransskål (NT), svart taggsvamp (NT), orange taggsvamp (NT), gul taggsvamp (NT), motaggsvamp (NT), blå taggsvamp (NT), lakritsmusseron (VU), stjärntagging (NT), tajgataggsvamp (VU), laxticka, tallgräticka,

Skötselplan

2018-11-19

Dnr 511-6439-2013

garnlav (NT), lunglav (NT), aspgelélav (NT), violettgrå tagellav (NT), brunpudrad nållav (S), gul nållav (S), gammelgranlav (S), skuggblåslav (S) och skinnlav (S), lunglav (NT) m.fl.

Tjäder och orre är karaktärsarter tillsammans med flertalet hackspettar. Tjäderlek förekommer på flera ställen, bla finns en tjäderlekplats på Kroktjärnsberget SO sjön Stora Skinnfischen. Större hackspett, spillkråka och tretåig hackspett häckar i landskapet. Smålom häckar ställvis i någon av tjärnarna. Sparvuggla, pärluggla och slaguggla är alla noterade under de senaste 10 åren, berguv under 1990-talet. Häckning av skogssnäppa och grönbena i myrarna här är ej ovanligt. Varg förekommer och lo är stationär i Dragtjärnsområdet och intilliggande skogslandskap.

I Sandån som utgör gräns mellan Dragtjärn och Naturvårdsområdet Malingsbo-Kloten finns ett ursprungligt och stationärt öringbestånd. Vattendraget bedöms ha stort bevarandevärde som skyddsvärt strömvatten ur fiskesynpunkt inom Örebro län. (Rapport från Fiskenämden i Örebro län, 1984.) Vattendraget är även klassat som regionalt särskilt skyddsvärt ur naturvårdssynpunkt av Länsstyrelsen.

Källor

1. Artportalen, www.artportalen.se, Artdatabanken och Naturvårdsverket.
2. Barrskogar, Nyckelbiotoper i Sverige 2011. Johan Nitare, Skogsstyrelsen.
3. Brandgynnande arter i sydöstra Sverige. Eldskäl. Länsstyrelserna. Meddelande Nr 2011:16.
4. De sista skogarna i Ljusnarsbergs kommun. Kjell Store. Ljusnarsbergs kommun, Rapport miljö- och hälsoskyddskontoret 1998.
5. Ekonomiska kartan, 1950-tal.
6. Elden är deras vän, brandnäva och svedjenäva. Lotta Risberg & Anders Granström. Svensk Botanisk tidskrift 109:3-4 2015.
7. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden 2013. Naturvårdsverket Rapport 6561. April 2013.
8. Hällmarkstallskog 1996. Biotopfaktablad. Skogsstyrelsen 1996.
9. Häradskartan 1865
10. Naturvårdsöversikt Örebro län 1984, Länsstyrelsen i Örebro län.
11. Naturvårdsbränning. Vägledning för brand och bränning i skyddad skog. Naturvårdsverket. Rapport 5438. Maj 2005.
12. Skogsbrand. Brandbeteende och tolkning av brandindex. Anders Granström, Institutionen för skoglig vegetationsekologi SLU, Umeå.

Skötselplan

2018-11-19

Dnr 511-6439-2013

13. Strategi för naturvårdsbränning i sydöstra Sveriges skyddade skogsområden år 2012-2022. Länsstyrelserna. Meddelande 2012:13.
14. Taggsvampskogar 2006. Johan Nitare, Skogsstyrelsen.
15. Tallnurskogen i nytt ljus 2013. Bengt Oldhammer & Sebastian Kirppu. Svensk Botanisk tidskrift 107:6 (2013).
16. Åtgärdsprogram för bevarande av brandinsekter i boreal skog. Naturvårdsverket. Rapport 5610. Okt 2006.

PLANDEL

Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet har indelats i två skötselområden:

1. Skog
2. Friluftsliv

Skötselområde 1, skog (392 ha)

Dominerande skogstyp är barrskog på mark av låg till medelbonitet. Förekomsten av lövträd är sparsam i området, men förekommer ställvis som inslag i bergbranter och intill sjöar (i huvudsak björk och asp, enstaka sälg, rönn och klibbal). Stora delar av skogen är 120-170 år. Mindre bestånd och enstaka träd runt 200 år. Enstaka äldre träd förekommer för övrigt utspridda i hela området. De äldsta tallarna bedöms vara kring 400 år. Skogarna är ställvis flerskiktade och luckiga, med inslag av senvuxna bestånd i myrkanter, höjdlägen och på hällmarker. På översilningsmarker i sluttningar och i blockigare partier och sprickdalar finns ibland grövre och mer högre barrskog.

Bevarandemål

Arealen skog ska vara minst 320 hektar. Småskaliga naturliga processer, t.ex. åldrande och avdöende träd och luckbildning, liksom periodvisa mer omvälvande störningar som insektsangrepp, översvämning, stormfällning eller brand ska påverka skogens dynamik och struktur. Skogen ska bestå av olika trädarter till följd av naturlig störningsdynamik och succession. Trädskiktet ska vara olikåldrigt och flerskiktat. Det ska finnas gamla träd, ligande död ved och stubbar, stående döda eller döende träd. Typiska arter som tretåig hackspett, ullticka och tallticka, garnlav, mörk husmossa och knärot ska finnas i livskraftiga populationer.

Skötselplan

2018-11-19

Dnr 511-6439-2013

Skötselåtgärder

- Vid behov friställa gamla träd genom avverkning eller ringbarkning av angränsande vegetation eller uppväxande ungskog som kan riskera kväva de äldre träden.
- Naturvårdsbränning på lämpliga marker i arronderings- och utvecklingsmark och i talldominerade skogsbestånd som historiskt tidigare brunnit.
- Vid behov röjning av igenväxningsvegetation i myrar.

Skötselområde 2, Friluftsliv

Området har en stark vildmarksprägel. Genom områdets sydöstra kant löper Bergslagsleden, spår av äldre stigsystem, kolarstigar och hästkörvägar finns spridda och några utvalda bör kunna märkas ut som stigar eller rundslingor. Reservatet bör därför ha minst nivå 2 enligt Länsstyrelsens beskrivning av nivåläggning i naturreservat, intern publikation Dnr: 512-504-2014. Nivå 2 innebär att reservatet har stark vildmarksprägel med få anläggningar. Äldre och aktuella stigsystem finns dock och nya kan komma att anläggas om medel finns.

Bevarandemål

Naturreservatet ska ge allmänheten goda möjligheter att uppleva naturreservatets naturvärden. Besökare ska kunna orientera sig och hämta kunskap om reservatet genom aktuella informationstavlor.

Skötselåtgärder

- Nya informationstavlor med kartor ska sättas upp enligt skötselplanekarta.
- Tillsyn och underhåll av informationstavlor.
- Bergslagsleden skall fortsatt kunna skötas och vara uppmärksammad.
- Äldre stigsystem kan vid behov markeras upp som en enklare rundslinga eller informationsstig. I anslutning till dem bör infoskylt/skyltar kunna sättas upp.

Övrigt

Förvaltning

Reservatsförvaltare är Länsstyrelsen i Örebro län.

Reservatsgränsmarkeringar

Reservatets gränsmarkeringar ska underhållas i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar.

Uppföljning

Uppföljning av bevarandemål

Uppföljningen av bevarandemål och syfte kommer att ske inom länens obligatoriska uppföljning – Block A – och beskrivs i Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av genomförda skötselåtgärder sker. Effekter av restaureringsåtgärder som kostat mer än 200 000 SEK, som är finansierade av sakanslaget och syftar till att stärka bevarandestatusen i naturtyper i Habitatdirektivets bilaga 1 eller för arter i bilaga 2 ska följas upp inom länens obligatoriska uppföljning. Ytorna där åtgärderna genomförts ska följas upp separat så att åtgärdens effekter kan mätas.

Uppföljning av friluftsliv

Uppföljningen av friluftsliv kommer att ske enligt Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Örebro län. Planen är i dagsläget inte färdigställd.

Karta till skötselplan
för naturreservatet
DRAGTJÄRN
i Ljusnarsbergs kommun
Beslutsdatum 2018-11-19
Dnr: 511-6439-2013

- Naturreservat enligt detta beslut
- Naturreservat
- Malingsbo-Klotens Naturvårdsområde
- SKS Nyckelbiotoper
- i Informationstavla
- Planerad stig
- Bergslagsleden

